

VÁZLATOK

XIII. A modern mezőgazdaság

Fejlett országok → fő társadalmi erőforrás a **tőke** → **árutermelés** → **export előállítás**

intenzív mezőgazdaság → korszerű gépek
→ öntözés
→ műtrágyázás
→ növényvédő szerek alkalmazása
→ nemesített vetőmagok

→ nagy hozamú tenyészállatok

→ szaktudás
→ jól szervezett értékesítés

ELTÉRŐ TERMELÉSI TÍPUSOK

okai: → különböző társadalmi berendezkedések →
birtokviszonyok
→ eltérő népességszám

1. „Vegyes” mezőgazdaság = a belterjes növénytermesztés és állattenyésztés összefonódása

→ Európára jellemző
→ a természeti adottságokhoz alkalmazkodik
→ északon állattenyésztés kiegészítő növénytermesztéssel (takarmány)
→ délen a növénytermesztésé a hangsúly

2. Különböző termékekre szakosodott mezőgazdaság

a) extenzív (külterjes) gazdálkodással = farmok

→ nagy területeken
→ egyféle növényből sokat → USA: búza

extenzív állattenyésztés

→ USA (préri), Dél-Amerika (pampák), Ausztrália → szarvasmarha
→ Új-Zéland → juh

b) intenzív (belterjes) gazdálkodással = ültetvényes gazdálkodás

→ trópusokra jellemző
→ fejlődő országokban külföldi tőke segítségével
→ piacra termel
→ tulajdonos a tőkés
→ munkások kevés bérért dolgoznak

- monokultúra jellemzi
- hatalmas területeken 1-2 féle növényt termesztnek
- előnye:** → könnyebb a gépesítése
- hátránya:** → egyoldalú a talaj tápanyagkészletének fogyása
- kártevők elszaporodása
- kereslet iránti kitettsége nagy (piaci áringadozások)
- ajánlott:** → vegyes övezet kialakítása
- ugaroltatás (pihentetés)
- vetésforgó alkalmazása

Jellegetes belterjes gazdálkodások:

- városellátó övezetek** → világvárosok körül → intenzív zöltség és virágkertészet
- tojásgyárak
- tejfeldolgozó üzemek

szőlőtermesztés → Kalifornia, Dél-Európa országaiban

kertszerű növénytermesztés → Japán

NAGYBIRTOKOK BÉRLEMÉNYBEN

nagybirtokok → feudális maradványok → Dél-Amerika, Dél-Európa

- parcellázás → bérbeadás → bérlő terménnyel fizet
- alacsony színvonal
- bérlő nem fejleszt → nincs pénze
- a tulajdonosnak nagy a haszna

INTENZÍV GAZDÁLKODÁS ÉS A KÖRNYEZET

- a termelés nem fokozható a végtelenségig
- öntözés, növényvédelem, műtrágyázás drága → haszon kevesebb
- a talaj romlik (kimerül) a nagy igénybevételtől
- a munkagépek összetörik a talajt → a víz nem tud a mélybe jutni
- levegő sem jut a talajba → nem szellőzik
- fokozott öntözés
- ↓
- szikesedés → só-koncentráció megnő

→ mezőgazdasági termelés nő → csökkenő vízkészletek → vízhiányos területek megjelenése → ez megegyezik a legsűrűbben lakott területekkel → globális problémává válik.